

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA DŽOVANNI PITRUCELLAS
[GIOVANNI PITRUZZELLA] SECINĀJUMI,
sniegti 2019. gada 28. martā¹

Lieta C-143/18

**Antonio Romano,
Lidia Romano
pret**

**DSL Bank – eine Niederlassung der DB Privat- und Firmenkundenbank AG, iepriekš DSL Bank –
ein Geschäftsbereich der Deutsche Postbank AG**

(*Landgericht Bonn* (Bonnas apgabaltiesa, Vācija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Patērētāju aizsardzība – Direktīva 2002/65/EK –
Distances patēriņa kredītlīgumi – Valstu tiesību aktu saskaņošana – Atteikuma tiesības –
Atteikuma tiesību īstenošana pēc tam, kad abas puses ir pilnībā izpildījušas līgumu pēc patērētāja
skaidra pieprasījuma – Informācijas par atteikuma tiesībām paziņošana patērētājam –
Patērētāja jēdziens informācijas sniegšanas pienākumu un atteikuma tiesību mērķiem –
Uzņēmēja saņemto pakalpojumu atdošana

1. Vai attiecībā uz finanšu pakalpojumiem no attāluma, it īpaši hipotekārajiem aizdevumiem, ir likumīgs patērētāja atteikums pēc līguma pilnīgas izpildes, pamatojoties uz to, ka tirgotāja sniegtā informācija par atteikuma tiesībām atbilst Savienības tiesībās paredzētajiem nosacījumiem, bet ne piemērojamo valsts tiesību aktu pastāvīgajai interpretācijai?
2. Citiem vārdiem sakot – vai tas, ka var trūkt informācijas par atteikuma tiesībām, ko paredz piemērojami valsts tiesību akti, gadījumā, kad tie paredz labāku patērētāja aizsardzību, nekā Savienības tiesībās, var patērētājam radīt “mūžīgas” atteikuma tiesības?
3. Šajos secinājumos, pamatojoties uz Direktīvas 2002/65/EK, kuras mērķis ir pilnīga saskaņošana patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanas jomā, analīzi, paskaidrošu iemeslus, kuru dēļ valstu tiesību akti atteikuma tiesību jomā nevar pieļaut atkāpes no minētajā direktīvā paredzētajiem noteikumiem, pat ja atkāpe ir patērētājam labvēlīgāka.

¹ Oriģinālvaloda – itāļu.

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

4. Saskaņā ar Direktīvas 2002/65² 3. pantu “Informācija patērētājam pirms distances līguma noslēgšanas”:

“1. Laikus, pirms patērētājs ir uzņēmies jebkura distances līguma saistības, viņam sniedz šādu informāciju par:

[..]

3) distances līgumu

- a) atteikuma tiesību esamība vai neesamība saskaņā ar 6. pantu un, ja atteikuma tiesības pastāv, to ilguma un nosacījumi to izmantošanai, tostarp informācija par summu, kādu patērētājam var lūgt samaksāt, pamatojoties uz 7. panta 1. punktu, kā arī šo tiesību neizmantošanas sekas.”

5. Direktīvas 2002/65 4. panta “Prasības par papildu informāciju” 2. punktā ir paredzēts:

“Līdz turpmākai saskaņošanai dalībvalstis drīkst saglabāt vai ieviest stingrākus noteikumus par prasībām attiecībā uz iepriekšēju informāciju, ja šie noteikumi atbilst Kopienas tiesībām.”

6. Saskaņā ar Direktīvas 2002/65 5. panta “Līguma noteikumu un nosacījumu iepriekšējas informācijas paziņošana” 1. punktu:

“Piegādātājs dara zināmus patērētājam visus līguma noteikumus un nosacījumus, un informāciju, kas minēta 3. panta 1. punktā un 4. pantā, rakstiski vai cita pastāvīga informācijas tāda nesēja veidā, kas laicīgi ir pieejams un sasniedzams patērētājam, pirms patērētājam kļuvis saistošs jebkurš distances līgums vai piedāvājums.”

7. Direktīvas 2002/65 6. pants “Atteikuma tiesības” paredz:

“1. [..] Atteikuma [tiesību īstenošanas] termiņu sāk skaitīt:

[..]

- no dienas, kad patērētājs saņem līguma noteikumus un nosacījumus, un informāciju saskaņā ar 5. panta 1. vai 2. punktu, ja tas ir vēlāk nekā pirmajā ievilkumā minētajā dienā.

2. Atteikuma tiesības neattiecas uz:

[..]

- c) līgumiem, kuru izpildījums ir pilnībā pabeigts pēc patērētāja skaidra lūguma, pirms patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/65/EK (2002. gada 23. septembris) par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 90/619/EEK un Direktīvās 97/7/EK un 98/27/EK (OV 2002, L 271, 16. lpp.).

3. Dalībvalstis var noteikt, ka atteikuma tiesības neattiecas uz:

- a) jebkuru kredītu, kas galvenokārt paredzēts, lai iegādātos īpašumtiesības uz zemi vai esošu, vai projektējamu ēku, vai nolūkā atjaunot vai uzlabot ēku, vai
- b) jebkuru kredītu, kas nodrošināts vai nu ar nekustamā īpašuma hipotēku, vai arī tiesībām saistībā ar nekustamo īpašumu;

[..]

6. Ja patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības, viņš līdz attiecīgā termiņa beigām par to paziņo saskaņā ar praktiskajiem norādījumiem, kas viņam doti saskaņā ar 3. panta 1. punkta 3. daļas d) apakšpunktu [3) apakšpunkta d) punktu)], veidā, kuru var pierādīt saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Uzskata, ka termiņš ir ievērots, kad paziņojumu, ja tas ir rakstisks vai cita pastāvīga informācijas nesēja veidā un ir saņēmējam sasniedzams, nosūta pirms termiņa beigām.”

8. Saskaņā ar Direktīvas 2002/65 7. pantu “Tā pakalpojuma apmaksāšana, kas sniegts pirms atteikuma”:

“1. Ja patērētājs izmanto savas 6. panta 1. punktā paredzētās atteikuma tiesības, viņam var tikai prasīt bez nepamatotas kavēšanās samaksāt par pakalpojumu, ko piegādātājs viņam faktiski sniedzis saskaņā ar līgumu. Līguma izpilde var sākties tikai pēc tam, kad patērētājs ir devis savu piekrišanu.

[..]

4. Piegādātājs bez nepamatotas kavēšanās un ne vēlāk kā 30 kalendāra dienās atmaksā patērētājam jebkuras summas, ko viņš ir no tā saņēmis saskaņā ar distances līgumu, izņemot 1. punktā minēto summu. Šis termiņš sākas dienā, kurā piegādātājs saņem paziņojumu par atteikumu.”

B. Vācijas tiesības

9. *Bürgerliches Gesetzbuch* [Vācijas Civillkodekss] (turpmāk tekstā – “BGB”) 312.b pants “Distances līgumi”, šai lietai piemērojamā redakcijā, paredz:

“(1) Distances līgumi ir līgumi par preču piegādi vai pakalpojumu, tostarp finanšu pakalpojumu, sniegšanu, kas noslēgti starp tirgotāju un patērētāju, izmantojot tikai distances saziņas līdzekļus, ja vien līgums ir noslēgts distances pārdošanai īpaši organizētas pārdošanas vai pakalpojumu shēmas ietvaros. Finanšu pakalpojumi pirmā teikuma izpratnē ir jebkuri bankas, kredīta, apdrošināšanas, personālo pensiju, ieguldījumu vai maksājumu rakstura pakalpojumi.”

10. *BGB* 312.d pants “Atteikuma tiesības”, šai lietai piemērojamā redakcijā, paredz:

“(1) Distances līguma noslēgšanas gadījumā patērētājam ir 355. pantā noteiktās atteikuma tiesības [..].

(2) Atkāpjoties no 355. panta 2. punkta pirmā teikuma, atteikuma termiņš sākas no brīža, kad ir izpildīts 312.*quater* panta 2. punktā noteiktais informācijas pienākums [..] un pakalpojumu sniegšanas gadījumā – no līguma slēgšanas dienas.

(3) Pakalpojumu sniegšanas gadījumā atteikuma tiesības izbeidzas arī šādos gadījumos:

1. finanšu pakalpojumu jomā, kad abas puses ir pilnībā izpildījušas līgumu pēc patērētāja skaidra pieprasījuma, pirms viņš ir izmantojis savas atteikuma tiesības,

[..]

(5) Turklāt atteikuma tiesības nepastāv distances līgumos, attiecībā uz kuriem patērētājam saskaņā ar 495. un 499.–507. pantu jau ir atteikuma vai atdošanas tiesības saskaņā ar 355. vai 356. pantu. Šiem līgumiem *mutatis mutandis* piemēro 2. punktu.

(6) Distances līgumos, kuri attiecas uz finanšu pakalpojumiem, atkāpjoties no 357. panta 1. punkta, patērētājam ir jāsamaksā par sniegto pakalpojumu saskaņā ar noteikumiem par likumīgajām atteikuma tiesībām tikai tad, ja viņš ir informēts par minētajām juridiskajām sekām pirms viņa gribas izteikuma par līguma noslēgšanu un ja viņš ir skaidri piekritis, ka uzņēmējs sāk pakalpojuma izpildi pirms atteikuma tiesību termiņa beigām.”

11. Saskaņā ar *BGB* 495. pantu “Atteikuma tiesības”:

“(1) Patēriņa kredītlīguma gadījumā aizņēmējam ir atteikuma tiesības saskaņā ar 355. pantu.”

12. *BGB* 355. pants “Atteikuma tiesības ar patērētājiem noslēgtu līgumu gadījumā”, šai lietai piemērojamā redakcijā, paredz:

“(1) Ja likumā patērētājam ir piešķirtas atteikuma tiesības saskaņā ar šo pantu, viņam vairs nav saistoša viņa izteiktā griba noslēgt līgumu, ja viņš no tās ir atteicies noteiktajā termiņā.

[..]

(3) Atteikuma tiesības beidzas ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc līguma noslēgšanas. Preču piegādes gadījumā minētais termiņš sāk darboties tikai pēc to nodošanas saņēmējam. Atkāpjoties no pirmā teikuma, atteikuma tiesības neizbeidzas, ja patērētājs nav pienācīgi informēts par savām atteikuma tiesībām, un distances līgumu par finanšu pakalpojumiem gadījumā tas izbeidzas tikai tad, ja uzņēmējs ir atbilstoši izpildījis savus informācijas sniegšanas pienākumus saskaņā ar 312.c panta 2. punkta 1. apakšpunktu.”

II. Fakti, tiesvedība pamatlietā un prejudiciālie jautājumi

13. 2007. gada oktobrī divi patērētāji noslēdza nekustamā īpašuma aizdevuma līgumu ar banku *DSL Bank*, kas ir *Deutsche Postbank AG* komerciālā nodaļa, lai finansētu viņu aizņemtā nekustamā īpašuma iegādi.

14. Līgums, ar kuru šis aizdevums tika dalīts ikgadējās atmaksas daļās, paredzēja fiksētu procentu likmi līdz 2017. gada 31. decembrim. Līgums arī paredzēja, ka aizņēmējs veic sākotnējo atmaksu 2,00 % apmērā un turpmākajā laikposmā veic ikmēneša maksājumus 548,53 EUR apmērā procentu un pamatsummas veidā. Atmaksai bija jāsākas 2007. gada 30. novembrī ar pirmā maksājuma samaksu. Aizdevuma piešķiršana turklāt bija atkarīga arī no garantijas hipotēkas uzlikšanas minētajam nekustamajam īpašumam.

15. Līguma noslēgšanas procedūra noritēja šādi. *DSL Bank* rakstiski nosūtīja patērētājiem iepriekš sagatavotu “aizdevuma priekšlikumu”, kā arī informatīvu dokumentu par atteikuma tiesībām, piešķiršanas nosacījumu kopsavilkumu, finansēšanas nosacījumus un arī “informācijas lapu patērētājam par aizdevumu nekustamā īpašuma finansēšanai” (turpmāk tekstā – “informācijas lapa”).

16. Minētajā dokumentā tostarp bija norādīts, ka “atteikuma tiesības beidzas uzreiz, kad līgums ir pilnībā izpildīts un aizņēmējs tam ir skaidri piekritis”.

17. Patērētāji parakstīja aizdevuma priekšlikumu, informācijas dokumentu par atteikuma tiesībām, kā arī apliecinājumu par informācijas lapas saņemšanu un nosūtīja *DSL Bank* parakstītu šo dokumentu kopiju. Pēc tam *DSL Bank* apstiprināja aizdevuma priekšlikumu.

18. Tad patērētāji izveidoja norunāto hipotēku. *DSL Bank* pēc pēdējo minēto pieprasījuma izmaksāja aizdevumu, bet patērētāji veica norunātos maksājumus.

19. Ar 2016. gada 8. jūnija vēstuli patērētāji paziņoja par atteikumu no aizdevuma līguma, jo informācijas dokuments saistībā ar atteikuma tiesībām neatbilstot Vācijas tiesībām.

20. Pārmetot *DSL Bank* to, ka tā nav atzinusi atteikuma spēkā esamību, patērētāji vērsās *Landgericht Bonn* (Bonnas apgabaltiesa, Vācija), lūdzot konstatēt, ka pēc atteikuma *DSL Bank* vairs nevar atsaukties uz tiesībām, kas izriet no aizdevuma līguma. Turklāt viņi lūdza *DSL Bank* atmaksāt summas, kas bija līdz atteikuma dienai samaksātas, kā arī atlīdzību par lietošanu.

21. Iesniedzējtiesa uzskata, ka informatīvais dokuments par aizņēmējiem piešķirtajām atteikuma tiesībām ir balstīts uz *BGB* 312.d panta 3. punkta 1. apakšpunktu, ar kuru transponēts Direktīvas 2002/65 6. panta 2. punkta c) apakšpunkts. Tomēr saskaņā ar *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija) judikatūru šis pēdējais noteikums neattiecas uz patēriņa finansējumu, to skaitā distances līgumiem. Attiecībā uz šiem līgumiem patērētājiem esot atteikuma tiesības, kuras ir noteiktas nevis *BGB* 312.d panta 2. punkta 1. apakšpunktā, bet gan *BGB* 355. panta 3. punktā, lasot to kopsakarā ar *BGB* 495. panta 1. punktu, kas paredz, ka distances aizdevuma līgumu gadījumā nepiemēro atteikuma tiesības, ja līgums abpusēji ir pilnībā izpildīts pēc patērētāja skaidra lūguma, pirms patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības.

22. Šajā sakarā, tā kā risinājums pamatlietā ir atkarīgs no Direktīvas 2002/65 interpretācijas, *Landgericht Bonn* (Bonnas apgabaltiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai Direktīvas 2002/65/EK 6. panta 2. punkta c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesību normu vai praksi kā pamatlietā, kas neparedz, ka distances aizdevuma līgumu gadījumā nepiemēro atteikuma tiesības, ja līgums abpusēji ir pilnībā izpildīts pēc patērētāja skaidra lūguma, pirms patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības?
- 2) Vai Direktīvas 2002/65/EK 4. panta 2. punkts, 5. panta 1. punkts, 6. panta 1. punkta otrās daļas otrais ievilkums un 6. panta 6. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai atbilstīgi saņemtu valsts tiesībās atbilstoši minētās direktīvas 5. panta 1. punktam un 3. panta 1. punkta 3) apakšpunkta a) punktam paredzēto informāciju un lai patērētājs izmantotu atteikuma tiesības, saskaņā ar valsts tiesībām ir jāņem vērā neviens cits kā samērā informēts, uzmanīgs un apdomīgs vidusmēra patērētājs, ievērojot visus būtiskos faktus un ar attiecīgā līguma noslēgšanu saistītos apstākļus?
- 3) Ja atbilde uz pirmo un otro jautājumu ir noliedzīga:

Vai Direktīvas 2002/65/EK 7. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesību normu, kas pēc paziņota atteikuma no distances patēriņa kredītlīguma paredz, ka piegādātājam papildus summai, ko tas no patērētāja ir saņēmis saskaņā ar distances līgumu, ir jāmaksā arī atlīdzība par šīs summas izmantošanu?”

III. Juridiskā analīze

A. Direktīva 2002/65 – pilnīga saskaņošana, finanšu pakalpojumu brīva aprīte un patērētāju aizsardzība

23. Direktīva 2002/65 ietilpst Savienības likumdevēja kopīgā plānā, izveidojot integrētu finanšu instrumentu tirgu un to tālpārdošanu. Konkrēti, tā iekļauj Direktīvu 97/7/EK par patērētāju aizsardzību attiecībā uz distances līgumiem³, kas tagad ir atcelta un aizstāta ar Direktīvu 2011/83/ES⁴, no kuras tvēruma bija izslēgti finanšu instrumenti.

24. Šajā kontekstā valstu jomu saskaņošanas metodei ir nozīme finanšu pakalpojumu brīvas aprītes šķēršļu novēršanā un patērētāju augsta līmeņa aizsardzības nodrošināšanā saistībā ar finanšu pakalpojumu līgumu noslēgšanu no attāluma.

25. Lidz ar to attiecīgās direktīvas mērķis ir nodrošināt patērētāju aizsardzības augstu līmeni, lai izveidotu integrētu Eiropas finanšu pakalpojumu tirgu⁵.

26. Tā ir viena no direktīvām, kurā kopš 2000. gadu sākuma ir pausta Savienības likumdevēja griba pāriet no minimāla saskaņošanas līmeņa uz patērētāju aizsardzības jomas pilnīgu saskaņošanu.

27. Nepieciešamību virzīties uz pilnīgu saskaņošanu nosaka apstākļi, ka minimālās saskaņošanas klauzula, kura ļāva dalībvalstīm savos tiesību aktos paredzēt augstāku patērētāju aizsardzības līmeni par to, kas paredzēts Savienības tiesību aktos, bija novedusi pie dažādās valstu tiesību sistēmās piemērojamā regulējuma sadrumstalotības.

28. No vienas puses, šāda sadrumstalotība kavēja uzņēmumu pārrobežu darbību, kuriem bieži radās papildu izmaksas, lai iegūtu juridiskās prasmes, kas bija vajadzīgas dažādu sistēmu tiesību normu izpildei, un, no otras puses, sēja neuzticēšanos patērētājos, kuri nezināja, kādu konkrētu aizsardzību viņi dažādās dalībvalstīs saņems.

29. Pašai Tiesai ir bijusi iespēja par to pārliecināties – lai arī attiecībā uz Direktīvu 2005/29⁶ un Direktīvu 2008/48⁷, kas iekļaujas tajā pašā likumdošanas politikas plānā –, ka pilnīga saskaņošana vairākās pamatnozārēs ir “nepieciešama, lai visiem Savienības patērētājiem nodrošinātu augstu un līdzvērtīgu viņu interešu aizsardzības līmeni un sekmētu iekšējā patērētāju kredītu tirgus attīstību”⁸.

3 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 97/7/EK (1997. gada 20. maijs) par patērētāju aizsardzību saistībā ar distances līgumiem (OV 1997, L 144, 19. lpp.).

4 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/83/ES (2011. gada 25. oktobris) par patērētāju tiesībām un ar ko groza Padomes Direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/44/EK un atceļ Padomes Direktīvu 85/577/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 97/7/EK (OV 2011, L 304, 64. lpp.).

5 COM(96) 209, galīgā redakcija: Zaļā grāmata par finanšu pakalpojumiem – kā apmierināt patērētāju gaidas? COM(97) 309, galīgā redakcija: Finanšu pakalpojumi – kā vairot patērētāju uzticēšanos? COM(2001) 66, galīgā redakcija: Komisijas paziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam par e-tirdzniecību un finanšu pakalpojumiem; COM(2007) 226, galīgā redakcija: Zaļā grāmata par finanšu pakalpojumu mazumtirdzniecību vienotajā tirgū.

6 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (OV 2005, L 149, 22. lpp.).

7 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/48/EK (2008. gada 23. aprīlis) par patēriņa kredītlīgumiem un ar ko atceļ Direktīvu 87/102/EEK (OV 2008, L 133, 66. lpp.).

8 Spriedums, 2014. gada 27. marts, *LCL Le Crédit Lyonnais*, C-565/12, EU:C:2014:190, 42. punkts; tajā pašā nozīmē spriedumi, 2014. gada 18. decembris, *CA Consumer Finance*, C-449/13, EU:C:2014:2464, 21. punkts, un 2009. gada 23. aprīlis, *VTB-VAB* un *Galatea*, C-261/07 un C-299/07, EU:C:2009:244, 51. punkts.

30. Šīs izvēles un pilnīgas saskaņošanas direktīvas esamības dēļ neviena dalībvalsts nevar ieviest atkāpes no Savienības tiesību aktiem, pat tādas, kas ir patērētājam labvēlīgākas, izņemot gadījumus, kad pati direktīva to skaidri atļauj⁹.

31. Attiecībā uz Direktīvu 2002/65 ir vairāki sistemātiska, teleoloģiska un burtiska rakstura elementi, kas ļauj to kvalificēt kā pilnīgas saskaņošanas direktīvu iepriekš minētajā izpratnē.

32. Patiešām, 12. apsvērumā¹⁰ ir uzsvērtā pretrunīgu vai atšķirīgu patērētāju aizsardzības noteikumu negatīvā ietekme uz iekšējā tirgus darbību un uzņēmumu konkurenci. Tāpēc direktīvas mērķis ir ieviest kopīgus noteikumus tālpārdošanas jomā.

33. Kā precizēts 13. apsvērumā¹¹, attiecībā uz nozarēm, kuras direktīva saskaņo, dalībvalstis nedrīkst ieviest atšķirīgus noteikumus. Tikai tad, ja tas ir skaidri paredzēts, dalībvalstīm ir iespēja atkāpties no direktīvā paredzētajiem noteikumiem.

34. Piemērs tam, kas minēts 13. apsvērumā, ir 4. panta 2. punkta noteikums, kas ļauj dalībvalstīm saglabāt vai ieviest stingrākus noteikumus par prasībām attiecībā uz iepriekšēju informāciju nekā direktīvā paredzētie noteikumi, ja vien tie atbilst Savienības tiesībām.

35. Turklāt direktīvas 1. pantā¹² ir noteikts, ka direktīvas mērķis ir “tuvināt dalībvalstu normatīvos un administratīvos aktus”.

36. Visbeidzot, nodoms panākt pilnīgu saskaņošanu finanšu pakalpojumu tālpārdošanas jomā arī izriet no direktīvas izstrādes darba. Kā redzams no lietas materiāliem, saskaņošanas apjoms ir apspriests dažādos likumdošanas procedūras posmos.

37. Kopš sākotnējā Komisijas priekšlikuma izriet nepieciešamība, lai dalībvalstis neparedzētu noteikumus, kas atšķirtos no direktīvā paredzētajiem un jomās, kuras ar to saskaņotas, lai garantētu tiesību akta efektivitāti, respektīvi, vienlaikus nodrošinātu augstu patērētāju aizsardzības līmeni un brīvu finanšu pakalpojumu apriti¹³.

38. Šādā skatījumā ne vien no burtiskas, bet galvenokārt no teleoloģiskas interpretācijas izriet apstākļi, ka direktīvas mērķis prasa, lai iespējamās atkāpes no tajā paredzētajiem noteikumiem būtu atļautas tikai tad, ja šāda iespēja dalībvalstīm ir skaidri atļauta.

39. Turklāt dalībvalstīm, ieviešot vai saglabājot regulējumu ar atkāpēm, ir jāievēro pašā direktīvā noteiktā procedūra¹⁴, kas ļauj Komisijai sniegt patērētājiem un uzņēmumiem informāciju par valsts regulējumu, tā, lai netiktu apdraudēti direktīvā paredzētie saskaņošanas mērķi.

9 Šajā sakarā tiek minēta “mērķtiecīga” saskaņošana (*targeted harmonization*), tas ir, saskaņošana, kas, lai gan nav pilnīga, pieļauj – ja tas ir skaidri paredzēts regulējuma avotā –, ka dalībvalstis pieņem noteikumus, kuros ir atkāpes no Savienības tiesību aktiem.

10 Skat. Direktīvas 2002/65 12. apsvērumu, kurā teikts: “Ja dalībvalstis pieņemtu pretrunīgus vai atšķirīgus patērētāju aizsardzības noteikumus attiecībā uz patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu, tas kavētu iekšējā tirgus darbību un konkurenci starp [uzņēmumiem] tirgū. Tādēļ ir nepieciešams Kopienas līmeni ieviest kopīgus noteikumus šajā jomā, kas būtu saderīgi un kopumā nemazinātu patērētāju aizsardzību dalībvalstīs.”

11 Skat. Direktīvas 2002/65 13. apsvērumu, kas paredz: “Šai direktīvai ir jāgarantē augsts patērētāju aizsardzības līmenis, lai nodrošinātu brīvu finanšu pakalpojumu kustību. Dalībvalstis nedrīkst pieņemt noteikumus, kas nav paredzēti šajā direktīvā, jomās, kuras tā saskaņo, ja tajā īpaši nav norādīts citādi.”

12 1. panta 1. punktā ir noteikts: “Šīs direktīvas mērķis ir tuvināt dalībvalstu normatīvos un administratīvos aktus par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu.”

13 COM(1998) 468, galīgā redakcija: Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 90/619/EEK un Direktīvās 97/7/EK un 98/27/EK (OV 1998, C 385, 10. lpp., 9. apsvēruma).

14 Direktīvas 2002/65 4. pants.

40. No iepriekš minētā izriet, ka finanšu pakalpojumu brīva aprīte paredz pilnīgu saskaņošanu, lai izvairītos no nevienlīdzības starp valstīm, jo īpaši tādās nozarēs kā tālpārdošana, kam ir raksturīgs pārnacionāls raksturs.

41. Tomēr pasākumi, kas pieņemti iekšējā tirgus nostiprināšanai, nedrīkst apdraudēt patērētāju aizsardzību, bet, gluži otrādi, tie jāizmanto, lai nodrošinātu augsta līmeņa to patērētāju aizsardzību, kuri darbojas tirgū, kā norādīts arī 1. apsvērumā¹⁵.

42. Faktiski šādi kopīgi noteikumi, saskaņojot vajadzību stiprināt iekšējo tirgu ar vajadzību panākt augstu patērētāju aizsardzības līmeni, ir vērsti uz to, lai vairotu patērētājos uzticēšanos, kuri būs vairāk noskaņoti izmantot tālpārdošanu¹⁶.

B. Par pirmo prejudiciālo jautājumu

43. Ar pirmo prejudiciālo jautājumu Tiesai būtībā tiek lūgts izteikties par šādu interpretācijas jautājumu – vai Direktīvā 2002/65 ietvertais pienākums pirms līguma noslēgšanas sniegt informāciju un tajā ietvertais atteikuma tiesību regulējums nepieļauj tādu valsts tiesību normu, kas paredz, ka gadījumā, ja patērētājs nav pietiekami informēts par savām atteikuma tiesībām saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu, viņš var īstenot atteikuma tiesības katrā laikā, arī tad, ja līgums abpusēji ir pilnībā izpildīts pēc patērētāja skaidra lūguma.

44. No iepriekš minētā par Direktīvu 2002/65 kā pilnīgas saskaņošanas direktīvu tieši izriet apstiprinoša atbilde uz šo jautājumu.

45. Tomēr pilnīguma labad es īsumā analizēšu dažus saistītus juridiskus jautājumus.

46. Konkrēti jānorāda, ka direktīvā, no vienas puses, tiek īstenota patērētāju aizsardzība, uzliekot uzņēmējiem šādus pienākumus sniegt informāciju, tostarp pirmslīguma posmā, un, no otras puses, piešķirot patērētājiem tiesības izmantot savas atteikuma tiesības.

47. Tiesības tikt pienācīgi informētam un atteikuma tiesības, lai arī būdamas cieši saistītas, tomēr ir strukturāli atšķirīgas un Direktīvā 2002/65 tiek reglamentētas atšķirīgi.

1. Direktīvā 2002/65 paredzētais informēšanas pienākums

48. Iepriekšējās informēšanas pienākumam ir centrāla vieta direktīvas vispārējā struktūrā, jo, kā Tiesa ir norādījusi attiecībā uz patērētāju aizsardzību saistībā ar līgumiem, kas noslēgti ārpus uzņēmuma telpām, tas ir priekšnoteikums, lai patērētājs kā neaizsargātākā līguma puse pilnībā zinātu par savām tiesībām. Informēšanas pienākums tātad parādās kā patērētāja tiesību efektīvas izmantošanas būtiska garantija un arī atteikuma tiesību efektīvas izmantošanas garantija, un līdz ar to tas ir nepieciešams, lai varētu panākt Savienības patērētāju tiesību aizsardzības lietderīgo iedarbību¹⁷.

49. Patiešām, 23. apsvērumā¹⁸ ir paredzēts, ka optimāla patērētāju aizsardzība prasa, lai viņi būtu pietiekami informēti par šīs direktīvas noteikumiem un par to, ka viņiem ir atteikuma tiesības.

15 Skat. Direktīvas 2002/65 1. apsvērumu: “Vienotā tirgus mērķu sasniegšanas sakarā ir svarīgi pieņemt pasākumus, kas izstrādāti, lai progresīvi konsolidētu šo tirgu, un minētajiem pasākumiem ir jābūt vērstiem uz augsta līmeņa klientu aizsardzības panākšanu saskaņā ar Līguma 95. un 153. pantu.”

16 Skat. Direktīvas 2002/65 3. apsvērumu: “[..] Lai nodrošinātu izvēles brīvību, kas ir būtiskas patērētāju tiesības, ir nepieciešama augstas pakāpes patērētāju aizsardzība, lai veicinātu patērētāju uzticēšanos tālpārdošanai.”

17 Spriedums, 2009. gada 17. decembris, *Martín Martín*, C-227/08, EU:C:2009:792, 26. un 27. punkts.

18 Skat. Direktīvas 2002/65 23. apsvērumu, kurā noteikts, ka “optimālas patērētāju aizsardzības nolūkā ir svarīgi, lai patērētājs būtu pietiekami informēts par šīs direktīvas noteikumiem un jebkuriem rīcības kodeksiem, kādi pastāv šajā jomā, un par to, ka viņam ir atteikuma tiesības”.

50. Turklāt, ja ir tāda situācija kā pamatlietā, patērētājs ir jāinformē par atteikuma tiesību nepiemērošanu, ja viņš skaidri pieprasa līguma izpildi¹⁹.

51. Tāpat – arī starp iepriekšējo informāciju, kas jāsniedz patērētājam pirms distances līguma noslēgšanas, saskaņā ar direktīvas 3. pantu ir jāpaziņo par atteikuma tiesību esamību vai neesamību.

52. Visbeidzot, direktīvas 4. pantā ir noteikts, ka dalībvalstis drīkst saglabāt vai ieviest stingrākus noteikumus par prasībām attiecībā uz iepriekšēju informāciju, ja šie noteikumi atbilst Savienības tiesībām un pēc paziņošanas Komisijai.

53. Ir skaidrs, ka dalībvalstis var ieviest stingrākus tiesību aktus tikai attiecībā uz papildu prasībām saistībā ar iepriekšēju informāciju.

54. No lietas materiāliem neizriet, ka Vācijas Federatīvā Republika būtu paziņojusi Komisijai, ka tā vēlas izmantot iepriekš minēto atkāpes iespēju, un jebkurā gadījumā no lietas faktu laikā spēkā esošajiem tiesību aktiem neizriet, ka attiecībā uz direktīvu būtu tikušas ieviestas papildu prasības saistībā ar iepriekšēju informāciju.

2. Par atteikuma tiesībām

55. Atteikuma tiesības, tāpat kā iepriekšējas informācijas sniegšanas pienākums, ir būtisks elements patērētāju tiesību aizsardzības kontekstā Eiropas Savienības tiesību aktos un izpaužas kā patērētāja tiesības pārdomāt.

56. Iemesls, kura dēļ šāds tiesību institūts ir vispārēji ieviests līgumos, kas noslēgti ar patērētājiem, ir Savienības likumdevēja vēlēšanās izbeigt līgumisko nelīdzsvarotību, kas raksturo patērētāja attiecības ar uzņēmēju, dodot patērētājam iespēju izbeigt līgumiskās saistības, pamatojoties uz subjektīvu pārdomāšanu, kas īstenojama noteiktā laikā.

57. Direktīvā 2002/65 reglamentētās atteikuma tiesības ir vienpusējas, kas aizsargā patērētāju, kurš var atteikties četrpadsmit dienu laikā, bez sankcijām un bez nepieciešamības norādīt šādas izvēles iemeslu.

58. Vienīgais gadījums, kad atteikuma tiesības izbeidzas pirms Direktīvas 2002/65 6. panta 2. punkta c) apakšpunktā norādītā termiņa, attiecas uz līgumiem, ko abas puses ir pilnībā izpildījušas pēc skaidri izteikta patērētāja lūguma, pirms viņš izmanto savas atteikuma tiesības.

59. Šāda regulējuma pamatojums ir nepieciešamība ņemt vērā stāvokli, kad atteikumam nav nekāda iemesla tai gadījumā, kad abas puses ir izpildījušas savas saistības, tādējādi pierādot, ka tās ir pilnībā īstenojušas savu līgumisko gribu. Tāpēc iepriekšminētajā gadījumā vērojami centieni novērst to, ka patērētājs, kurš jau ir izpaudis un apstiprinājis savu līgumisko gribu, varētu gūt nepamatotu labumu no novēlotas pārdomāšanas, kuras mērķis ir panākt tāda pakalpojuma atcelšanu, kuru viņš jau ir izmantojis.

60. Tomēr, lai nepieļautu iespēju, ka uzņēmējs šo regulējumu izmanto ļaunprātīgi, ir paredzēts, ka viņam tiek uzlikts pienākums informēt patērētājus par atteikuma tiesību zaudēšanu gadījumā, kad tie ir skaidri lūguši pilnīgu līguma izpildi, pat ja atteikuma tiesību izmantošanas termiņš vēl nav beidzies.

¹⁹ Skat. Direktīvas 2002/65 24. apsvērumu, kurā paredzēts, ka “ja atteikuma tiesības nav spēkā tādēļ, ka patērētājs ir skaidri pieprasījis līguma izpildi, pakalpojumu sniedzējam par to ir jāinformē patērētājs”.

61. Turklāt kā jauninājums salīdzinājumā ar iepriekšējo tiesību aktu par distances līgumiem²⁰ Direktīvā 2002/65 ir noteikts pienākums sniegt patērētājam iepriekšēju informāciju par atteikuma tiesību esamību vai neesamību²¹, kā arī praktiskus norādījumus par to, kā izmantot atteikuma tiesības, ja tādas ir²².

62. 6. panta 3. punktā ir paredzēti vairāki gadījumi, kuros dalībvalstis, allaž informējot Komisiju, var izmantot iespēju “noteikt, ka atteikuma tiesības neattiecas [nav piemērojamas]” dažos īpašos un konkrētos gadījumos. Šādas atkāpšanās iespēja, atsaucoties uz gadījumiem, kuros atteikuma tiesības izslēdz, nevis paplašina to izmantošanas iespējas, neattiecas uz šo konkrēto lietu, un jebkurā gadījumā no lietas materiāliem neizriet, ka Vācijas Federatīvā Republika būtu sniegusi Komisijai paziņojumu šajā sakarā.

63. Līdz ar to Direktīva 2002/65 neparedz dalībvalstīm iespēju ieviest regulējumu par atkāpšanos no atteikuma tiesībām, kas paredzētas pašā direktīvā, tieši iepriekš minēto iemeslu dēļ, kuri ir saistīti ar Savienības likumdevēja tiesību politikas izvēli veikt pilnīgu saskaņošanu šajā jomā.

64. Kā minēts iepriekš, tas ļauj uz pirmo prejudiciālo jautājumu atbildēt apstiprinoši.

65. Tomēr es uzskatu, ka ir lietderīgi sniegt dažus īsus komentārus par apstākli, ka pamatlietā ir vērojama pārklāšanās starp patērētāja materiālajām tiesībām atteikties no distances patēriņa kredītliguma un uzņēmēja iepriekšējās informācijas sniegšanas pienākumu saturu.

66. No iepriekš minētā izriet, ka, ņemot vērā to, ka Direktīva 2002/65 ir pilnīgas saskaņošanas direktīva, pareizai informācijai saskaņā ar Savienības tiesību aktiem atteikuma tiesību jomā būtu jābūt tādai, kāda tā, spriežot pēc lietas materiāliem, tika sniegta patērētājam pamatlietā, un kas, īstenojot šo direktīvu, arī ir ietverta Vācijas tiesību aktos attiecībā uz finanšu pakalpojumiem.

67. Tomēr iesniedzējtiesa norāda, ka Vācijas valsts tiesību aktos pastāv tiesību norma, kas bija spēkā jau pirms Direktīvas 2002/65 ieviešanas²³ un joprojām bija spēkā laikā, kad tika parakstīts līgums starp pamatlietas pusēm, saskaņā ar kuru, ņemot vērā pastāvīgo *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa) judikatūru patērētāja kredītligumu atteikuma tiesību jomā, atteikuma tiesības patēriņa kredītligumos – arī distances līgumos – tiktu reglamentētas diferencēti, faktiski piešķirot patērētājam “mūžīgas” atteikuma tiesības gadījumos, kad norādījumi par atteikuma tiesībām nav bijuši pareizi.

68. Direktīva 2002/65 neparedz īpašas sekas gadījumā, ja informācijas sniegšanas pienākums nav izpildīts pilnībā, aprobežojoties ar to, kas ir noteikts 6. panta 1. punktā, proti, ka patērētāja atteikuma tiesību izmantošanas termiņš sākas no datuma, kad patērētājs saņem līguma noteikumus un iepriekšēju informāciju, ja šis datums ir vēlāks par līguma noslēgšanas datumu.

69. 11. pantā²⁴ ir noteikts, ka dalībvalstis var paredzēt atbilstošas sankcijas, ja uzņēmējs neievēro “valstu likumdošanas aktu, kas pieņemti, ievērojot šo direktīvu,” noteikumus, un ka šādas sankcijas, kam jābūt efektīvām, samērīgām un preventīvām, var izpausties arī kā tiesības patērētājiem “atcelt līgumu jebkurā laikā, bez maksas un bez līgumsoda”.

20 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 97/7 (1997. gada 20. maijs) par patērētāju aizsardzību saistībā ar distances līgumiem (OV 1997, L 144, 19. lpp.).

21 Direktīvas 2002/65 3. panta 1. punkta 3) apakšpunkta a) punkts.

22 Direktīvas 2002/65 3. panta 1. punkta 3) apakšpunkta d) punkts.

23 *BGB* 355. panta 3. punkta trešais teikums.

24 Direktīvas 2002/65 11. pantā “Sankcijas” ir noteikts: “Dalībvalstis nosaka atbilstošas sankcijas, kad piegādātājs nevar izpildīt valstu likumdošanas aktus, kas pieņemti, ievērojot šo direktīvu. Šajā nolūkā tās var jo īpaši noteikt, ka patērētājs drīkst atcelt līgumu jebkurā laikā, bez maksas un bez līgumsoda. Tādām sankcijām jābūt efektīvām, samērīgām un preventīvām.”

70. Šajā gadījumā uzņēmējs saskaņā ar lietas materiāliem ir paziņojis informāciju par atteikuma tiesībām pareizā termiņā un kārtībā atbilstīgi Direktīvai 2002/65, kā arī atbilstīgi valsts tiesību aktiem, kas “pieņemti saskaņā ar” direktīvu.

71. Līdz ar to nav saprātīgi uzskatīt Vācijas tiesību normu par “sankcijām” iepriekšminētā Direktīvas 2002/65 11. panta izpratnē.

72. Tas, ka valsts likumdevējs savā tiesību sistēmā ir paredzējis atteikuma tiesības, attiecinot tās tikai uz patēriņa kredītlīgumiem, bet attiecībā uz citiem finanšu pakalpojumu līgumiem piemērojot atteikuma tiesības, kas paredzētas Direktīvā 2002/65, nozīmē neapmierinošu saskaņošanu ar Savienības tiesību aktiem valsts tiesiskajā regulējumā²⁵, kas, neskatoties uz apstākli, ka patērētājam paredzēta labvēlīgāka norma, neatbilst direktīvas pilnīgās saskaņošanas mērķiem.

73. Faktiski, paredzot, ka patēriņa kredītlīgumiem nav jāpiemēro direktīvas transponēšanas regulējums, it īpaši 6. panta 2. punkta c) apakšpunkts, valsts tiesības, kā tās ir interpretējusi *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa), ir paturējušas spēkā regulējumu, kas ir pretrunā ES tiesību aktiem divos veidos: atteikuma tiesības atšķiras no Direktīvas 2002/65 6. panta noteikumiem; tiek ieviests cits finanšu pakalpojumu jēdziens, kas atšķiras no direktīvas 2. panta b) punktā minētā jēdziena, kā arī pastāv atšķirīgs atteikuma tiesību regulējums atkarībā no finanšu pakalpojuma veida un līguma veida, kurā tas iekļauts.

74. Ar “finanšu pakalpojumu” saskaņā ar Direktīvu 2002/65 tiek saprasts “jebkurš bankas, kredīta, apdrošināšanas, personālo pensiju, ieguldījumu vai maksājumu rakstura pakalpojums”, un 14. apsvērumā ir precizēts, ka direktīva attiecas uz visiem finanšu pakalpojumiem, kas sniedzami [kurus var sniegt] no attāluma²⁶.

75. Tomēr valsts tiesai paliek iespēja konkrētajā gadījumā izvērtēt, vai uzņēmējs ir patērētāju informējis tādā veidā, kas ļautu viņam pieņemt saprātīgu un racionālu lēmumu, un vai līdz ar to viņš ir apzināti pieņēmis lēmumu izpildīt līgumu.

C. Par otro prejudiciālo jautājumu

76. Ar otro prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai jēdziens “samērā informēts, uzmanīgs un apdomīgs vidusmēra patērētājs” ir vienīgais kritērijs, kas ir jāņem vērā, lai novērtētu iepriekšējās informācijas saprotamību un atteikuma tiesību izmantošanas iespējas no patērētāja puses atbilstīgi Direktīvu 2002/65 transponējošo valsts tiesību aktu noteikumiem.

77. No lietas materiāliem izriet, ka pamatlietai būtiskajā laikposmā ir pastāvējusi atšķirība starp Tiesas pieņemto vidusmēra patērētāja jēdzienu un valsts tiesību aktos noteikto jēdzienu.

78. Kā paskaidrots iepriekš, direktīvas mērķis ir nodrošināt augstu patērētāju aizsardzības līmeni, kuriem jābūt pietiekami informētiem par direktīvas noteikumiem²⁷, tostarp par informāciju par atteikuma tiesību esamību vai neesamību²⁸.

25 Pilnīgi un pareizi transponējot direktīvu, ir jāņem vērā saskaņošanas mērķis, ar ko ir saistīti paši noteikumi. Tāpēc ir jāsecina, ka pat iepriekš pastāvošs valsts regulējums ir jāsasako ar transponējamo tiesību aktu.

26 Skat. Direktīvas 2002/65 14. apsvērumu, kurā teikts: “Šī direktīva attiecas uz visiem finanšu pakalpojumiem, kas sniedzami no attāluma. Tomēr uz dažiem finanšu pakalpojumiem attiecas īpaši Koptienas tiesību aktu noteikumi, kuri turpina attiekties uz šiem finanšu pakalpojumiem. Tomēr ir jānosaka principi, kas attiecas uz šādu pakalpojumu tālpārdošanu.”

27 Skat. Direktīvas 2002/65 23. apsvērumu.

28 Direktīvas 2002/65 3. panta 1. punkta 3) apakšpunkta a) un d) punkts.

79. Direktīvas 2002/65 2. panta d) punktā sniegtā patērētāja definīcija²⁹ ir identiska Direktīvā 2005/29³⁰ un Direktīvā 93/13³¹ noteiktajai definīcijai, attiecībā uz kuru Tiesai jau ir bijusi iespēja lemt, un tā ir norādījusi, ka attiecībā uz patērētājiem “vidējais patērētājs” ir tāds, kurš parasti ir informēts, uzmanīgs un piesardzīgs³².

80. Lai gan Tiesa pirmo reizi tiek aicināta sniegt patērētāja jēdziena interpretāciju attiecībā uz Direktīvu 2002/65, tajā nav nekādu elementu, kas varētu liecināt par nepieciešamību pēc šī jēdziena atšķirīgas izpratnes salīdzinājumā ar to, ko ir izstrādājusi Tiesa saistībā ar iepriekš minētajām direktīvām patērētāju aizsardzības jomā.

81. Tieši uz šādu patērētāja jēdzienu, ja nav elementu, kas liecinātu par pretējo, vai atkāpes noteikumu, ir jāatsaucas arī saistībā ar Direktīvu 2002/65 un valsts tiesību aktiem, ar kuriem to īsteno.

82. Minētās direktīvas nospraustais valstu noteikumu pilnīgas saskaņošanas mērķis faktiski liek nosvērties par labu pieņemumam, ka ir nepieciešams pieņemt visām dalībvalstīm kopīgu patērētāja modeli³³.

83. Valsts tiesai, izvērtējot pamatlietas apstākļus, būs jāpārbauda, vai pirms distances līguma noslēgšanas patērētājam tika sniegta visa direktīvā paredzētā iepriekšējā informācija. Šā izvērtējuma ietvaros būs nepieciešams noskaidrot šīs informācijas skaidrību un saprotamību³⁴, proti, vai ar to vidusmēra patērētājs iepriekšminētajā nozīmē spētu novērtēt visus būtiskos līguma elementus un, kā minēts, pieņemt saprātīgu un racionālu lēmumu.

D. Par trešo prejudiciālo jautājumu

84. Ņemot vērā apsvērumus, kas izklāstīti pirmajā un otrajā prejudiciālajā jautājumā, un piedāvāto apstiprinošo atbildi uz tiem, uzskatu, ka uz trešo jautājumu nav jāatbild.

85. Tādēļ aprobežošos vien ar dažiem īsiem novērojumiem gadījumā, ja Tiesa izvēlētos nesekot manam piedāvājumam.

86. Ar trešo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2002/65 7. panta 4. punkts nepieļauj tādu dalībvalsts tiesību normu, kas pēc paziņojuma par atteikumu no distances patēriņa finansēšanas līguma papildus iemaksātā kapitāla atmaksai paredz, ka uzņēmējam ir jāmaksā patērētājam arī atlīdzība par šīs summas izmantošanu.

87. Direktīvas 7. panta 4. punktā ir noteikts, ka piegādātājs pēc likumīgas atteikuma tiesību izmantošanas atmaksā patērētājam “jebkuras summas, ko viņš no tā saņēmis saskaņā ar distances līgumu.” Šajā noteikumā ir izsmeltoši reglamentētas atteikuma tiesību izmantošanas sekas, neatstājot dalībvalstīm nekādu iespēju ieviest atšķirīgu regulējumu.

29 Direktīvas 2002/65 2. panta d) punktā “patērētājs” ir definēts šādi: “Jebkura fiziska persona, kura distances līgumos, uz ko attiecas šī direktīva, darbojas nolūkos, kuri ir ārpus tās amata, nodarbošanās vai profesijas.”

30 Direktīvas 2005/29 2. panta a) punktā “patērētājs” ir definēts šādi: “Jebkura fiziska persona, kas komercpraksē, uz ko attiecas šī direktīva, darbojas nolūkos, kas neattiecas uz tās uzņēmējdarbību, amatniecību vai profesiju.”

31 Direktīvas 93/13 2. panta b) punktā “patērētājs” ir definēts šādi: “Jebkura fiziska persona, kura līgumos, uz ko attiecas šī direktīva[,] darbojas nolūkos, kas ir ārpus tās amata, nodarbošanās vai profesijas.”

32 Spriedumi, 2017. gada 20. septembris, *Andriuc* u.c., C-186/16, EU:C:2017:703, 47. punkts, kā arī 2017. gada 8. februāris, *Carrefour Hypermarchés*, C-562/15, EU:C:2017:95, 31. punkts; 2018. gada 25. jūlijs, *Dyson*, C-632/16, EU:C:2018:599, 56. punkts; 2018. gada 13. septembris, *Wind Tre* un *Vodafone Italia*, C-54/17 un C-55/17, EU:C:2018:710, 51. punkts, un 2018. gada 20. septembris, *OTP Bank* un *OTP Factoring*, C-51/17, EU:C:2018:750, 78. punkts.

33 Tiesa to ir precizējusi, atsaucoties uz Direktīvā 2005/29 noteikto patērētāja jēdzienu, 2010. gada 14. janvāra spriedumā *Plus Warenhandelsgesellschaft*, C-304/08, EU:C:2010:12, 41. punkts.

34 Spriedums, 2017. gada 20. septembris, *Andriuc* u.c., C-186/16, EU:C:2017:703, 44., 45., 47. un 48. punkts.

88. Līdz ar to, ņemot vērā iepriekš minēto attiecībā uz saskaņošanas plānu, ko īsteno ar direktīvu, un, tā kā nav elementu, kas liecinātu par pretējo, ir jāizslēdz iespēja, ka kāda dalībvalsts attiecībā uz patērētāju labvēlīgāk reglamentē summu, kura viņam ir jāsaņem atteikuma tiesību izmantošanas gadījumā, paredzot aizņēmējam atlīdzību par hipotētiskām priekšrocībām.

89. Turklāt, kā to arī norādīja Komisija, tāds ierobežojums, ka piegādātājs atmaksā tikai summas, ko viņš saņēmis saskaņā ar distances līgumu, šķiet saprātīgs, ņemot vērā arī īso laikposmu, kas paredzēts atteikuma tiesību izmantošanai (četrpadsmit dienu termiņš, kas pagarināts līdz trīsdesmit dienām attiecībā uz distances līgumiem par dzīvības apdrošināšanu saskaņā ar Direktīvu 90/619/EK un individuālajām pensiju shēmām). Šajā kontekstā faktiski nav racionāli noteikt konkrētas priekšrocības, ko aizņēmējs varētu būt ieguvis tik īsā laikā.

IV. Secinājumi

90. Ievērojot iepriekš izklāstītos apsvērumus, iesaku Tiesai uz *Landgericht Bonn* (Bonnas apgabaltiesa, Vācija) iesniegto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbildēt šādi:

- 1) Direktīvas 2002/65/EK 6. panta 2. punkta c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesību normu – kā tā interpretēta judikatūrā –, kura neparedz, ka distances aizdevuma līgumu gadījumā nepiemēro atteikuma tiesības, ja līgums abpusēji ir pilnībā izpildīts pēc patērētāja skaidra lūguma, pirms patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības.
- 2) Direktīvas 2002/65/EK 4. panta 2. punkts, 5. panta 1. punkts, 6. panta 1. punkta otrās daļas otrais ievilkums un 6. panta 6. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai atbilstīgi saņemtu valsts tiesībās atbilstoši šīs direktīvas 5. panta 1. punktam un 3. panta 1. punkta 3) apakšpunkta a) punktam paredzēto informāciju un lai patērētājs izmantotu atteikuma tiesības, saskaņā ar valsts tiesībām ir jāņem vērā neviens cits kā samērā informēts, uzmanīgs un apdomīgs vidusmēra patērētājs, ievērojot visus būtiskos faktus un ar attiecīgā līguma noslēgšanu saistītos apstākļus.